

Norsk kvinnesaksforening

28. juni 1884 ble Norsk Kvinnesaksforening startet av H. E. Berner (1839-1920) og Gina Krog(1847-1916). Berner ble foreningens første formann og Gina Krog styremedlem. Foreningen skulle "virke for å skaffe Kvinden den henne tilkommende Ret og Plads i Samfunnet".

Berner var jurist og stortingsmann, en initiativrik og dristig reformvenn. Han var også redaktør i Dagbladet og gjorde avisen til Venstres hovedorgan.

Gina Krogh var lærerinne. I 1884 gav hun opp lærergjernen til fordel for kvinnesaken. Fra 1887 gav foreningen ut bladet *Nylænde* som Gina Krog redigerte til hun døde i 1916. Til da var hun kvinnesakens ubestridte leder.

Norsk Kvinnesaksforening arbeidet for å gi kvinner sosial og økonomisk likestilling ved å få tilgang til flere yrker, særlig håndverksyrker, og for faglig utdanning. Politisk likestilling var for radikalt for formann Berner. Gina Krog startet da i 1885 en avlegger - Kvinnestemmerettsforeningen.

I 1888 ble gifte kvinner myndige og fikk råderett over sin egen yrkesinntekt og lettere adgang til særeie. Før den første debatten i 1890 om alminnelig stemmerett for menn, hadde Kvinnestemmerettsforeningen jobbet for å få føyet til ordene "mann og kvinne" eller "borger" i Grunnlovens § 50, men så lett skulle det ikke bli. Statsminister Emil Stang slo an tonen ved å si at nå hadde man sunket så dypt at "både fruentimmer og børn" fikk stemmerett. Motstanderne tok også religionen i bruk. Både i 1894, 1895 og 1896 ble det reist forslag om alminnelig kommunal stemmerett for begge kjønn, men først i 1901 fikk kvinner begrenset stemmerett ved kommunevalg. Ved avstemningen om unionsoppløsning i 1905 sto kvinnene utenfor.

22. august troppet Landskvinnestemmerettsforeningen opp i Stortinget med en adresse undertegnet av 300.000 kvinner. Nå kunne ingen lenger påstå at kvinnene bare interesserte seg for det som skjedde i hjemmet. I 1907 ble det nok et avslag. Kvinnene hadde da gått i stemmerettstog 17. mai. Først i 1910 fikk kvinner alminnelig kommunal stemmerett og den 11.juni 1913 gav et enstemmig Odelsting alminnelig statsborgerlig stemmerett til alle myndige norske borgere.

Norsk kvinnesaksforening eksisterer fortsatt.

Se <http://kvinnesak.no>

Kilder: *Store Norske Leksikon* og *Norske Kvinner*

